

Sygn. akt V ACa 893/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Olga Gornowicz-Owczarek (spr.)
Sędziowie :	SA Zofia Kołaczyk SA Wiesława Namirska
Protokolant :	Barbara Franielczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z. (1)

przeciwko E. Z. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. akt I C 242/14

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Wiesława Namirska	SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSA Zofia Kołaczyk
-----------------------	-----------------------------	--------------------

Sygn. akt V ACa 893/15

UZASADNIENIE

Powód wniósł o zasądzenie kwoty 120.000 zł z odsetkami umownymi 5 % w skali roku od dnia 27.07.2010 r. do 31.12.2010 roku oraz ustawowymi od dnia 1.01.2010 do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu podał, że pozwana nie zwróciła pożyczki mimo upływu terminu zwrotu, a powód nabył wierzytelność w drodze cesji.

W dniu 18.09.2014 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający powództwo.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu sprzeciwu podała, że pożyczkodawca wyraził zgodę na rozbięcie zadłużenia na dwie raty, część została spłacona, a kolejna rata nie jest jeszcze wymagalna.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej E. Z. (1) na rzecz powoda M. Z. (1) kwotę 120.000 zł złotych wraz z odsetkami w wysokości 5 % od dnia 27 lipca 2010 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. oraz w wysokości ustawowej od dnia 1 stycznia 2011 r. oraz kwotę 9.617 zł złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 25.07.2010 r. Z. C. (1) i E. Z. (1) zawarli umowę pożyczki. Uzgodnili, że Z.C. (1) pożycza pozwanej kwotę 120.000 zł, której odbiór pozwana pokwitowała, i zobowiązała się ją zwrócić do 31.12.2010 r. Pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić odsetki w wysokości oprocentowania kredytu hipotecznego udzielonego przez (...) Bank (...), nie wyższe jednak niż 5% w skali roku, za okres od dnia podpisania umowy do wskazanego w umowie dnia zwrotu pożyczki.

Z. C. (1) jako przyjaciel domu państwa Z. zawarł z powodem porozumienie, w którym powód w razie braku spłaty należności przez małżonkę obiecał spłacić jej dług, dlatego nie niepokoił się brakiem spłaty.

Z. C. (1) udzielił pozwanej także na podstawie ustnej umowy dalszych pożyczek wypłaconych w łącznej kwocie 80.000 zł, kwota ta została w częściach zwrócona wraz z umówionymi odsetkami. Kwoty te były przekazywane poprzez konto bankowe. Powód ostrzegał Z. C. (1), że ryzykuje udzielając kolejnych pożyczek, ale on odpowiadał, że to jest przyjaciółka. Pożyczki udzielono w dniu 25.10.2011 r. w kwocie 10.000 zł, kwota ta została zwrócona 3.11.2011 r. Kolejną w dniu 30.11.2011 r. na kwotę 20.000 zł, kolejną w dniu 27.02.2012 r. na kwotę 25.000 zł i kolejną w dniu 27.03.2012 r. na kwotę 35.000 zł. Pożyczki były udzielane doraźnie w miarę potrzeb zgłaszanych przez pozwaną, która zobowiązywała się do ich zwrotu w możliwie szybkim terminie. Strony pożyczek ustaliły też sposób liczenia oprocentowania tych pożyczek od dnia wypłaty kwoty do jej zwrotu. Z. C. (1) ustalił oprocentowanie wszystkich pożyczek na 5%, bo tyle wynosiło oprocentowanie kredytu hipotecznego który miał w tym czasie. Pożyczki te zostały przez pozwaną zwrócone w dwóch przelewach, tj. w dniu 5.10.2012 r. na kwotę 50.000 zł oraz w dniu 11.10.2012 r. na kwotę 30.000 zł. Pozwana dokonała zwrotu odsetek co nastąpiło w kolejnych przelewach w dniu 30.11.2012 r. na kwotę 900 zł, w dniu 11.01.2013 r. na kwotę 1100 zł, w dniu 22.02.2013 r. na kwotę 500 zł. Z. C. (1) oraz pozwana ustalili poziom odsetek umownych od udzielonych pożyczek w skali 5% w skali roku, co stanowiło kwotę 2548,60 zł. Pozwana dokonała spłaty tych odsetek prawie w całości, to jest w kwocie 2.500 zł, pozostałej części w kwocie 48,60 zł pozwana nie spłaciła.

Z. C. (1) nie ustalał ustnie z pozwaną żadnych terminów spłaty pożyczki z pisemnej umowy, jedynie przyjął do wiadomości, że pozwana nie ma pieniędzy na spłatę. Strony umowy pożyczki były w kontaktach przyjacielskich, a zatem udzielił on pozwanej kolejnych pożyczek mimo, iż nie spłacała ona pierwszej pożyczki. Z.C. (1) był przyjacielem domu stron procesu, ostatecznie został wciągnięty w awanturę stron, pozwana wyrzuciła go z domu, gdy upominał się o odsetki.

Otrzymanej pożyczki ani należności ubocznych określonych w pisemnej umowie pozwana nie zwróciła.

W dniu 9.09.2013 r. Z. C. (1) jako cedent i M. Z. (1) jako cesjonariusz zawarli umowę przelewu wierzytelności z podpisami notarialnie potwierdzonymi. Cedent oświadczył, że przysługuje mu wierzytelność z wyżej pisanej umowy

pożyczki i przeniósł na cesjonariusza wszelkie związane z nią prawa w tym roszczenie o odsetki. Pozwana została poinformowana przez M. Z. (1) o przelewie i jednocześnie wezwana do zapłaty pismem z dnia 7.08.2014 r. O przelewie zawiadomił pozwaną także Z. C. (1).

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał żądanie pozwu za zasadne.

Umowę stron zakwalifikował jako umowę pożyczki (art. 720 k.c.) i stwierdził, że jej kontrahenci zachowali formę pisemną dla celów dowodowych. Ciężar dowodu wykazania wykonania zobowiązania w postaci spłaty pożyczki leżał po stronie pozwanej, czemu pozwana nie sprostała.

Pozwana zaniedbała uzyskanie od wierzyciela pokwitowania (art.462 k.c.). Powołując się na zeznania świadka Z.C. (1) i powoda Sąd Okręgowy uznał, że zapisy: „spłata I cz. pożyczki” oraz „spłata pożyczki” dotyczą innych pożyczek, wynikających z ustnych umów, a zbieżność kwot jest przypadkowa. W poleceniach przelewu pozwana zaniedbała wskazania, który dług chce zaspokoić. W tej sytuacji za wiarygodne Sąd uznał zeznania wierzyciela, gdyż dowodów wykazujących okoliczności przeciwnie nie przedstawiono. Strony, mimo braku spłaty pożyczki z pisemnej umowy, zawarły w istocie szereg pożyczek z krótkim terminem płatności. Zgodnie z zasadą swobody umów (art. 353⁽¹⁾ k.c.) strony mogły zawierać opisane umowy. Zauważył też Sąd Okręgowy, że niedokładne czy ogólnikowe oznaczanie kwot („coś tam”- „zwrot coś tam...”) utrudnia identyfikację należności, co przy rozkładzie ciężaru dowodu i zakresie przeprowadzonych dowodów obciąża pozwaną.

Umowa pożyczki może być wprawdzie zmieniona w dowolnej formie, ale zmianę należy wykazać. Z zeznań Z.C. (1) wynika, iż jedynie przyjął do wiadomości fakt, że pozwana mu nie zapłaci, czego nie można utożsamiać ze zmianą umowy. Natomiast dla wymagalności roszczeń zawiadomienie o cesji nie miało żadnego znaczenia poza informacyjnym, gdyż terminy płatności pożyczki wynikały z umowy. Odsetki umowne z czynności prawnej należały się za okres objęty umową w myśl art. 359 § 1 k.c., a odsetki ustawowe należały się od kwoty należności głównej od dnia następnego po upływie terminu płatności w myśl art. 481 § 2 k.c.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, która domagała się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu poniesionych przez nią kosztów za obie instancje.

Pozwana zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak ustalenia rodzaju stosunku prawnego łączącego strony (czy zawarta została umowa przelewu, czy też doszło do subrogacji na skutek złożonego poręczenia) oraz nieustosunkowanie się do części zgromadzonego materiału dowodowego, a także poprzez pominięcie w uzasadnieniu wyroku kwestii powołanej przez pełnomocnika pozwanej E. Z. (1) w sprzecznie od nakazu zapłaty dotyczącej podziału zapłaty na pożyczki na 120.000 zł na dwie części (40.000 zł oraz 80.000 zł) i spłaty powyższej kwoty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie odniosła zamierzonego skutku.

Podkreślenia wymaga, iż Sąd pierwszej instancji odniósł się do wszystkich zgłoszonych w toku postępowania przez strony dowodów i ocenił ich wiarygodność. Poczynione w toku postępowania ustalenia faktyczne należało uznać za prawidłowe, dlatego też Sąd Apelacyjny uznaje je za własne.

Oceniając wiarygodność przeprowadzonych dowodów Sąd Okręgowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych

dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r., sygn. akt IV CKN 970/00; z dnia 12 kwietnia 2001 r., sygn. akt II CKN 588/99; z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99).

Pozwana nie przeczyła, iż w dniu 25 lipca 2010 r. Z. C. (1) udzielił jej oprocentowanej pożyczki w kwocie 120.000 zł, którą zobowiązała się zwrócić jednorazowo do końca 2010 r. Fakt zawarcia umowy tej treści został potwierdzony pisemnym dokumentem sporządzonym przez strony stosunku prawnego.

Wnosząc o oddalenie powództwa strona pozwana podniosła dwa argumenty: zwrotu części pożyczki do wysokości 80.000 zł i odroczenie płatności pozostałej części, co czyniło ją niewymagalną w chwili zgłoszenia żądania przez stronę powodową. Okoliczności te, jako mające istotne znaczenie dla zakresu odpowiedzialności pozwanej, powinna udowodnić pozwana w myśl art. 6 k.c. Po analizie zaprezentowanego materiału dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do słusznego wniosku, że pozwana obowiązkowi temu nie sprostała. Żaden dowód nie potwierdził, że pożyczkodawca Z.C. (1) wyraził zgodę na zmianę terminu zwrotu części pożyczki i to o cztery lata w stosunku do pierwotnie uzgodnionego. Twierdzenia pozwanej w tym względzie są całkowicie gołosłowne. Wprawdzie w sprzeciwie powołała na tą okoliczność dowód z przesłuchania stron, to jednak sama uchyliła się od ich złożenia. Natomiast z zeznań świadka – pożyczkodawcy Z.C. (1) i powoda nie wynikają fakty, na które powołuje się strona pozwana. W apelacji skarżąca odnosi się do całokształtu okoliczności, co stanowi jedynie ogólnikową polemikę, nie wskazującą, z jakich to okoliczności i na podstawie których z przeprowadzonych dowodów, Sąd Okręgowy prowadząc logiczne rozumowanie powinien potwierdzić okoliczność faktyczną podnoszoną przez pozwaną.

Sąd Okręgowy dokonał również oceny zarzutu pozwanej o zapłacie części pożyczki przelewami z października 2012 r., a poprawność jego rozumowania nie budzi zastrzeżeń. Opierając się na zeznaniach świadka Z.C. (1) i wyciągach bankowych Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwana nie legitymuje się pokwitowaniami spłaty pożyczki określonej umową z dnia 25 lipca 2010 r., a przedstawione przez nią polecenia przelewu dotyczyły innych zobowiązań zaciągniętych wobec tego samego wierzyciela. Mimo podtrzymania argumentacji w apelacji, nie precyzuje ona, gdzie zachodzi dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do której doszedł Sąd Okręgowy. Tak skonstruowany zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może być skuteczny.

Nie istniały przeszkody do czynienia ustaleń przez Sąd Okręgowy, że pomiędzy pozwaną a Z. C. (1) doszło do zawarcia kolejnych umów pożyczek. Norma art. 720 § 2 k.c. ustanawia formę pisemną wyłącznie dla celów dowodowych, co oznacza, iż nie wpływa ona na ważność umowy, ale podlega ograniczeniom dowodowym. Jednak dowód z przesłuchania stron lub świadków na okoliczność dokonania czynności prawnej jest dopuszczalny, kiedy strony wyrażą na to zgodę lub jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma (art. 74 k.c.). W niniejszej sprawie fakt zawierania dalszych umów pożyczek został uprawdopodobniony przez złożenie wyciągów bankowych świadczących o przelewach między stronami umowy. Biorąc także pod uwagę, że zgoda stron na przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron lub świadków może być udzielona nawet *per facta concludentia*, a w sprawie żadna ze stron nie wносиła sprzeciwu odnośnie dopuszczenia tych dowodów, należy przyjąć, że zgoda taka została wyrażona.

W apelacji poddano także w wątpliwość konstrukcję prawną, wskutek jakiej powód stał się wierzycielem pozwanej, choć zaznaczyć należy, że legitymacji czynnej powoda strona przeciwna nie kwestionuje. W rzeczywistości problem ten ma poboczne znaczenie i nie wpływa na treść rozstrzygnięcia. Powód dochodzi wykonania zobowiązania z umowy pożyczki (art. 720 k.c.) i to ten stosunek prawny jest przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu. Powód stał się wierzycielem z tego tytułu wskutek umowy cesji z dnia 9 września 2013 r., która przybrała formę pisemną z podpisami notarialnie poświadczonymi. Skuteczność tego przelewu nie budzi zastrzeżeń w świetle uregulowania art. 509 k.c. Nie można natomiast przyjąć, że powód udzielił poręczenia cywilnego, gdyż, jak już zaznacza sama apelacja, norma art. 876 § 2 k.c. wymaga zachowania formy pisemnej dla oświadczenia poręczyciela pod rygorem nieważności. Rozmowy między powodem a Z.C. (1), które miały zapewnić pożyczkodawcę, że w razie braku spłaty zadłużenia przez pozwaną, powód go zaspokoi, nie przybrały zresztą formy jakiegokolwiek czynności prawnej, ale stanowiły zapewnienie dla pożyczkodawcy, że powód z racji wzajemnych relacji, jakie łączyły go z obiema stronami

umowy pożyczki, nie pozostanie bierny wobec nienależytego wykonania umowy przez pozwaną. Nie wchodzi także w grę subrogacja ustawowa, o jakiej mowa w art. 518 k.c. Powód nabył bowiem wierzytelność umową sprzedaży (art. 510 § 1 k.c.), dokonując zapłaty ceny określonej na kwotę 120.000 zł.

Wobec tego apelację pozwaną jako niezasadną należało oddalić w myśl art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi w całości stronę pozwaną jako stronę przegrywającą. Na jedyny koszt poniesiony przez powoda złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 2.700 zł, ustalone według § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSA Wiesława Namirska SSA Olga Gornowicz-Owczarek SSA Zofia Kołaczyk